

reciproc. Părăsite de copii, fără nicio șansă reală de a schimba ceva în cursul destinului lor, ele visează. Nutresc, vorba lui Sambriș, iluzii de iubire: Erna, pentru măcelarul Wotila, Grete – pentru imaginarul Freddy, iar Mariedl – pentru prezența lui Doamne-Doamne. Poate că visele eroinelor sunt murdare, bolnave, dar asta nu le știrbește din forță sau sinceritate. Toate trei personajele construiesc o poveste comună, iar fiecare dintre ele se concentrează asupra direcției care o privește direct (observați tehnica de „teatru în teatru“). La un moment dat, fanteziile erotice ale lui Erna și Grete sunt întrerupte de Mariedl. Aceasta se supără pe prietenele ei că n-o lasă să vorbească, deturneză povestea, punându-le pe celelalte „șefe“ în fața celor mai îngrozitoare și mai ascunse spaime și închipuindu-se pe sine ca un fel de eretică Fecioară Maria. Într-o atmosferă de amestec haotic al imaginareului cu realul, de ritual macabru, Erna și Grete oucid pe Mariedl. Visul se sfarmă.

Veaceslav Sambriș a știut ce acțiune să aleagă și cum să lucreze cu ele. Dana Ciobanu și Irena Boclincă (absolvente ale promoției 2008, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, clasa de actorie a lui Nelly Cozaru) sunt la primele lor roluri de angajate la „Ionesco“, dar jocul lor are precizie, siguranță de sine, dezinvoltură. Maia Grosu face parte de mulți ani din trupa lui Petru Vutcărau (cel mai important rol al ei de până acum pare a fi cel al elevei din *Lecția*), dar s-a explorat prea puțin până acum din potențialul acestei actrițe. De aceea, prestația sa din „Șefe“ provoacă o adevărată explozie de emoții, Mariedl a Maiei trece de la optimism la amărăciune, de la naivitate oarbă la cea mai crudă luciditate.

„Sufletul e fericirea mea“

Regizorul a putut să gradeze tensiunea, să confere identități pregnante fiecăreia dintre eroine, să se joace cu dimensiunile realului și ale imaginareului din text și să provoace culminația din final. Sambriș semnează și scenografia spectacolului, el creează un decor minimalist, unde fiecare element își are justificarea și utilitatea lui, preferând să dea cât mai multă libertate de mișcare actrițelor.

„Sufletul meu este fericirea mea, dar din păcate sufletul ăsta e al naibii de înăuntru“, spune Mariedl. Corpul însă, stă la vedere, mult mai lesne de înțeles și de mulțumit. Sufletele noastre se ascund din ce în ce mai adânc. Ce ne facem dacă într-o bună zi ni le vom pierde? Ce vom produce atunci, în afară de excremente?

Cornelia DONȚU

A lătra sau a nu lătra

La ultima ședință din stagiunea recent încheiată a Atelierului de Dramaturgie Contemporană al Teatrului Național „Mihai Eminescu“ din Chișinău a avut loc lectura unui text inedit al Irinei Nechit, ***Câinele poet***. Formula de prezentare, propusă de tânărul regizor Sava Cebotari, a fost cea a unui monospectacol de poezie, cu elemente de dramaturgie. Protagonistul acestui spectacol-lectură, Artemie Oleacu, proaspăt absolvent al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, a realizat o performanță actoricească, reușind în cele câteva zile de

repetiții, care se oferă de obicei actorilor implicați în lecturile Naționalului, să contureze două personaje – *Câinele poet* și *Criticul* (de fapt *Adversarul*) acestuia, imaginând o confruntare vehementă dintre cei doi rivali pe tărâmul literelor, dialogul dintre ei fiind, de fapt, un conflict între diferite principii artistice, redat cu sarcasm, cu un simț acut al revoltei și cu o pasionantă declanșare a unei energii scenice caracteristice tinereții. Artemie Oleacu nu doar a citit foarte răspicat și pe alocuri violent versurile *Câinelui poet*, dar a și jucat unele situații dramatice, a exagerat unele stări, prin gesticulație și mișcare, receptiv la sugestiile regizorului și inventiv la rândul său, iar în unele scene chiar a lătrat sau a încercat să imite urletul câinilor autohtoni. Tonalitatea lecturii a fost una stridentă, agresivă, fapt ce a determinat-o, de pildă, pe Lucreția Bârlădeanu să spună în cadrul discuției de după reprezentație că recitalul i-a provocat o nervozitate, un disconfort spiritual. Constantin Cheianu salută prezența poeziei în atelier, dar consideră că structura monospectacolului nu e integră, ci eclectică. Mihai Poiată, de asemenea, are rezerve față de subiectul *Câinelui poet*, căruia i-a reproșat că nu e bine încheiat și nu ar avea deschidere spre publicul larg. Mihai Fusu, felicitându-i pe regizor și pe actorul-protagonist pentru curajul de a aborda poezia basarabeană și pentru scene impresionante precum lectura poemului *Năluca* și proiectarea unui film cu portrete ale poeților noștri pe un ecran alb (fotografiile sunt semnate de maestrul Nicolae Răileanu), a remarcat totodată că spectacolul poate fi amendat pentru „lipsă de consistență”.

Tocmai lipsa noastră de consistență e pusă pe tapet în această încercare de monospectacol cu tentă de manifest literar, a accentuat Valentina Tăzlăuanu, referindu-se la perspectiva neașteptată prin care tinerii artiști au atacat autosuficiența și somnolența, proprii mediului nostru cultural. „Să nu privim prin ochelari fumurii ceea ce ni se pare neobișnuit. Pentru mine a fost interesant să urmăresc o reprezentație atât de agitată”, a adăugat Valentina Tăzlăuanu. „Vă spun atât: poate fi!”, a intervenit, foarte laconic, Val Butnaru. „Eu cred că spectacolul e despre viața de câine a poeților de la noi”, a spus Marcela Benea, care a găsit și o afinitate a recitalului cu inocența și naivitatea poeziei *Cățeluș cu părul creț*. Călina Trifan a vorbit despre îndrăzneala de a ridiculiza umilința poetului și de a persifla stilul emfatic al unor versificatori basarabeni. Totuși, a observat Călina, dezbateră literară din *Căinele poet* se adresează unui public restrâns. Ați nimerit nota, e amuzantă îmbinarea dintre lătrături și poezia naivă, dar pentru ca spectatorii, deprinși cu poezia proastă de la noi, să guste acest mixaj, trebuie să îngroșați culorile; privind spectacolul, mi-am amintit de teatrul Poetic al lui Andrei Vartic, care era un fel de câine sanitar ce stătea la straja poeziei de valoare, a menționat Nina Negru. Nu e doar o lectură, e aproape un spectacol, original, expresiv, trebuie să-l arătați în mai multe săli, să-l duceți și la festivaluri, a declarat Larisa Turea. Iar Anatol Durbală, fost profesor al celor doi tineri artiști care au studiat la Academie, a mărturisit că cele văzute l-au impresionat, că merită toată susținerea această formulă a tinerilor actori de a promova poezia basarabeană, care vine spre public cu o ofertă atât de bogată. Colegii de facultate ai celor doi realizatori ai lecturii, la rândul lor, i-au felicitat pentru această reprezentație curajoasă și ingenioasă.

Reamintim că poeziile din spectacolul-lectură *Căinele poet* aparțin Irinei Nechit, iar replicile și comentariile *Criticului* au fost scrise de autoare în colaborare cu Sava Cebotari și Artemie Oleacu, doi dintre cei mai talentați absolvenți ai Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.